

בראשית ט"ז הולדת ישמעאל

סיכום

מסופר ששרי לא ילדה לאברם ילדים ושיש לה שפחה מצרית בשם הגר, זו הקדמה כדי להסביר את מה שמתרחש בהמשך.

שרי אומרת לאברם שייקח לו את הגר וישכב איתה וככה יהיו לשרי צאצאים. לפי חוקי המזרח הקדום, אישה הנשואה לגבר ולא יכולה להביא לו ילדים, יכולה לתת לגבר את שפחתה שיישכב איתה והילד שיוולד לשפחה יהיו כמו הבן של האישה הנשואה.

לכן שרי מציעה זאת, המטרה שלה שהילד שיוולד יהיה כמו בנה.

לאחר שאברם שוכב עם הגר היא נכנסת להריון, מסופר לנו שהגר החלה מתנשאת על שרי ומזלזלת בה, שרי מתלוננת לאברם על התנהגותה של הגר, אברם אומר לה שהיא שפחתה ומתיר לשרי לעשות מה שהיא רוצה עם הגר. שרי מענה את הגר, לא כתוב איך, והגר בורחת למדבר.

שרי מצטיירת באור שלילי בגלל התנהגותה, היא זו שהציעה את הרעיון לתת לאברם את הגר שהיא תיבנה ממנה ולאחר מכן היא מתלוננת על כך.

אברם מצטייר כפסיבי, הוא לא יוזם רעיונות, לא משתף פעולה ולא מתערב בסכסוך בין שרי להגר.

הגר בורחת למדבר בהריון מתקדם, שם נגלה לפניו מלאך ה', הוא שואל אותה מאיפה היא באה, יש כאן קושי תיאולוגי, הרי הוא מלאך ה' הוא יודע הכל, הפיתרון הוא שהוא מנסה לפתוח בשיחה.

בפס' ט"ז-א יש חזרה על המשפט "ויאמר לה מלאך ה'" שלוש פעמים למרות שכל אותו הזמן המלאך מדבר. כנראה הייתה שהייה מצד המלאך בין אמירה לאמירה כי הוא מצפה לתשובת הגר אולם היא לא מגיבה.

- בפעם הראשונה – "ויאמר לה מלאך ה' שובי אל גבירתך והתעני תחת ידיה" – הגר לא עונה מכיוון שהיא לא רוצה לחזור להתענות אצל שרי.
- בפעם השנייה – "ויאמר לה מלאך ה' הרבה ארבה את זרעך ולא יספר מרב" – מנסה לעודד אותה ומבטיח להגר ריבוי צאצאים. הגר לא עונה על כך.
- בפעם השלישית – "ויאמר לה מלאך ה' הנך הרה וילדת בן וקראת שמו ישמעאל כי שמע ה' אל ענייך" – פונה לרגשות האימהיות שלה, היא יודעת שהוא מלאך ה'.

פס' י"ב – דמותו ומאפייניו של ישמעאל:

מלאך ה' מתאר להגר את דמותו של ישמעאל שיוולד לה. הוא יהיה פרא אדם, "ידו בכל ויד כל בו" הוא יתגרה בכולם ויילחם בכולם, ינסה לשלוט על עמים אחרים.

כינויי הגר:

- שפחתי – בשם שרי – הכינוי מביע זלזול כלפי הגר.
- שפחתך – בשם אברם – הכינוי מבטא התנערות מאחריות, הגר שייכת לשרי והיא תעשה איתה מה שהיא רוצה.
- שפחת שרי – בשם מלאך ה' – רומז לה שהיא שייכת לשרי וחייבת לחזור אליה.

דנה המורה לתנ"ך

בסוף הסיפור הגר יולדת בן וקוראת לו ישמעאל. כאשר הוא נולד אברם בן 86 ושרי בת 76.